

NORSK ETNOLOGISK GRANSKING

Emnenr. 7

Fylke: Sør-Trøndelag.

Tilleggsspørsmålnr.

Herad: Rennebu.

Emne: Skav

Bygdelag: Orkladal.

Oppskr. av: I. O. Rokkones.

Gard: Rokkones

(adresse): Stammen.

G.nr. 132 Br.nr. 1

A. Merk av om oppskrifta er etter eiga røynsle.

B. Eller om den er etter andre heimelsmenn: (ta også med alder, heimstad, yrke):

SVAR

1. Bjärj. Nødsfor.
2. Nødsfor. Raskfor.
3. Skav. Nag (gnag). Inf. og alle tider: Skjåvvå.
4. -"- Bare som hjelpefor.
5. Rogn og asp. Til sauene kunne bli brukt furubark. Kvistene ble lagt i hekken, så sauene kunne gnage barken av.
6. Nei.
7. Nei.
8. Helst kuene. Aspbork ble brukt som middel mot mark (markbol) hos hesten.
9. Melka ble feitere, men ble besk av for mye skav.
10. Skav har vært lite brukt her. En "skjåvvå" av veden som ble heimkjørt.
11. Vår svært sjelden at noen kjørte ens erend etter skav.
12. Skavved.
13. Nei.
14. Helst om våren. Skavhenting på langfredag ikke forekommet.
15. Kvinnene satt inne i stua og "skjåvvå" av vedskiene med tollekniv, men som regel ble skavinga utført ved vedskjulet eller ute på tunet, og det ble da brukt "skavjønn".
16. Skavjønn med treskaft (egg på begge sider).
17. og 18. Ingen serskilt innretning til skavinga.
19. Holder skavjønnet med begge hender og fører det fram og tilbake på treet.
20. Skavved.
21. Skavbork.
22. Både smått og stort.
23. Staver og vedstranger.
24. Bare barken går til skav. I den tida det ble brukt skav og brøtt hendte det ofte at kuene åtkom av havet og jorene på trebøttene.
25. Brensel.
26. Omkring 1900.

Som en ser kunne skav bli kalt "nag". En ordhittten mann sa engang til sønnene på en gård hvor de brukte mye av dette nødsforet: - Ja, dokk kara kann itt' ar' foreldre uden nag.
(jfr. det versifiserte Fædervår.)